

Received: 4 Feb 2020, Revised: 24 Feb 2020

Accepted: 28 Mar 2020

นิพนธ์ต้นฉบับ

ผลการจัดกิจกรรมต่อความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

สิทธิชัย สารพัฒน์^{1,*}

บทคัดย่อ

การศึกษาผลการจัดกิจกรรมต่อความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาผลของการจัดการด้านความรู้เจตคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าและ (2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ การศึกษาแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ การเตรียม การดำเนินการ และการประเมินผลโดยใช้วงจรคุณภาพ คือ ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมจำนวน 150 คน ครัวเรือน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจงตามจำนวนครัวเรือนในตลาดช่องจอม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา และใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของ Person (Person correlation coefficient) ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย กำหนดระดับนัยสำคัญระดับ 0.05 ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ระดับสูง ส่วนเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนพบว่าอยู่ในระดับดีมากและโดยภาพรวมประชาชนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับดีมาก จากการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ระดับต่ำและเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ส่วนความรู้การจัดการขยะมูลฝอยไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติการจัดการขยะมูลฝอย

คำสำคัญ เจตคติ การจัดการขยะมูลฝอย

¹ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

* Corresponding author: surin2000@gmail.com

Original Article

The Results of Action Research on Knowledge, Attitudes and Behavior on
Waste Management in Chong Chom Market,
Amphur Kap Choeng, Surin Province

Sittichai Saraputn^{1,*}**Abstract**

The purpose of this study was to examine a level of knowledge, attitudes, and behavior on waste management among people living Chong Chom Market, Amphur Kap Choeng, Surin Province. The subjects participating in this study were trader from 150 shops; The study design was Action research. The study was divided into 3 phases: the preparation, operation, and evaluation, by using quality cycle in the Process. Those were Planning Stage (P), Acting Stage (A), Observe Stage (O) and Reflect Stage (R). The instrument used to collect the data was a questionnaire. The descriptive statistical test and Pearson Product Moment Correlation Coefficient were administered to test the hypotheses. The results of this study revealed that the level of knowledge on waste management among people was found at a high level. Also, the subjects expressed a very good level of attitudes and behavior on waste management. There was a positive and low relationship between knowledge and behavior on waste management at a significant level of 0.05. In addition, a positive and moderate level of relationship was found between attitudes and behavior on waste management at a significant level of .01. Finally, there was no relationship between knowledge and attitude toward waste management.

Keyword: Attitudes, Waste Management¹ Public Health Technical Officer (Professional Level), Surin Provincial Public Health Office

* Corresponding author: E-mail:surin2000@gmail.com

บทนำ

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะในชุมชนเมืองขนาดใหญ่ปัญหาขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนและภาคธุรกิจต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในหลายพื้นที่ ปัญหาขยะมูลฝอยและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยมีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้นเนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นทุกปีแต่การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศยังมีข้อจำกัดในการบริหารและการดำเนินงานอยู่หลายประการ โดยเฉพาะในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมและมีระบบการจัดการที่ครบวงจรเพื่อการแก้ไขปัญหาในระยะยาวบางแห่ง¹ นอกจากนี้มีปัญหาในเรื่องการบริหารแล้วยังได้รับการต่อต้านจากประชาชนปรากฏการณ์ขยะมูลฝอยล้นเมืองเป็นผลจากการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจบริโภคนิยมสะท้อนปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทำให้ชุมชนปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตจากเดิมที่เคยบริโภคอาหารที่หาได้ตามธรรมชาติพืชผักผลไม้เริ่มที่จะถูกแปรรูปเปลี่ยนไปเป็นอาหารที่บรรจุกระป๋อง จากพฤติกรรมที่เคยปรุงอาหารเองก็เปลี่ยนไปหาซื้ออาหารสำเร็จรูปที่ต้องมีการบรรจุหีบห่อใส่ถุงพลาสติกและนำมาบริโภคอย่างสะดวกสบาย นอกจากนี้ ยังเปลี่ยนวิธีการผลิตพืชอาหารจากการใช้ปุ๋ยธรรมชาติมาใช้สารเคมีเพื่อกำจัดศัตรูพืชทำให้มีเศษวัสดุหรือสิ่งที่เป็นพิษหลงเหลือปะปนอยู่กับสภาพแวดล้อมและธรรมชาติสิ่งเหล่านี้เป็นขยะมูลฝอยที่จะทำให้เกิดมลพิษต่อชุมชน อาทิ การนำขยะมูลฝอยไปทิ้งริมแม่น้ำ ลำคลองหรือที่สาธารณะการเผาเศษใบไม้ทำให้เกิดปัญหาหมอกควันการขุดหลุมฝังกลบอย่างไม่ถูกวิธีทำให้เกิดการปนเปื้อน ลงสู่แม่น้ำส่งกลิ่นเหม็นเป็นที่เพาะพันธุ์ของเชื้อโรครวมถึง

ปัญหาการทิ้งขยะมูลฝอยจนกลายเป็นกรณีพิพาทระหว่างครัวเรือนและชุมชนปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชนและลุ่มน้ำ ปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนจึงนับวันทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นหากประชาชนแก้ไขปัญหการจัดการขยะมูลฝอยเพียงที่ปลายเหตุ

จังหวัดสุรินทร์มีปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนอยู่ในระดับที่ 9 ของประเทศ นอกจากนั้นปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ เป็นปัญหาที่ต้องใส่ใจเนื่องจากการค้าการลงทุนชายแดน จากการรับซื้อตกลองเขตการค้าอาเซียน ในปี 2560 งานอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ จึงได้ประเมินผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนจากการเปิดตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา (ช่องจอม) ตำบลด่านอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ใน บ้านด่าน ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในปี 2560 ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 212 ครัวเรือน (ทั้งหมด 443 ครัวเรือน) คิดเป็นร้อยละ 47.86 โดยมีผลการศึกษา พบว่า การเปิดตลาดการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา (ช่องจอม) จะส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและสูญเสียทัศนียภาพของภูมิประเทศที่สวยงาม ร้อยละ 55.20 มีปัญหาน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลที่ไหลลงแหล่งน้ำธรรมชาติที่ประชาชนชาวบ้านด่านใช้ และปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยที่ยังไม่ดีพอของตลาดการค้า และจากการตรวจสอบสภาพของตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา (ช่องจอม) ยังพบว่า การบริหารจัดการตลาดการค้าช่องจอม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การบริหารตลาดโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ (อบจ.) ให้เอกชนเช่า และการบริหารโดยองค์การบริหารส่วนตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง สภาพตลาดมีความแออัด ไม่เป็น

ระเปียบ ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย ซึ่งอาจเกิดจากสิ่งปฏิกูล การชักล้าง เสื้อผ้ามือสอง เป็นต้น ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ตลาดในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ รับผิดชอบ มีโรงคัดแยก – ขยะมูลฝอย และเตาเผาขยะมูลฝอย แต่ยังไม่พบปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้มีขยะมูลฝอยกองอยู่เป็นจำนวนมาก และเมื่อมีลมก็จะปลิวกระจัดกระจายไปพื้นที่ต่าง ๆ ส่วนการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลรับผิดชอบ ใช้วิธีจ้างเหมาเอกชนนำไปกำจัดโดยการฝังกลบและทิ้งในที่รกร้าง ก่อให้เกิดปัญหามลพิษ มีการร้องเรียนจากประชาชนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษ สรุปลผลการศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนจากการเปิดตลาดการค้าข้างต้น พบว่าจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ แต่ความร้ายแรงของผลกระทบนั้นยังไม่สามารถระบุได้ จึงเห็นควรที่จะมีการศึกษา และเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ในด้าน การประเมินผลกระทบด้านชีวภาพ และสารเคมี จากน้ำดื่ม น้ำใช้ อากาศ และ ดิน การศึกษาการเกิดโรคติดต่อระหว่างชายแดนไทย – กัมพูชา เพื่อวางแผนในการเฝ้าระวังโรคติดต่อตามแนวชายแดน²

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จังหวัดสุรินทร์ จึงต้องการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ให้ถูกวิธี โดยอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนในการดำเนินการเช่นกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการค้าและประชาชนในพื้นที่ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลตำบล เป็นเจ้าภาพหลักเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองนโยบายรัฐบาลที่

ได้กำหนดเรื่องขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ และพัฒนาท้องถิ่นในเรื่องการการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนร่วมกัน โดยเฉพาะการพัฒนาบทบาทแกนนำในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ร่วมมือกันวางแผนแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม จึงมีบทบาทความสำคัญในการจัดการเรื่องขยะมูลฝอยเนื่องจากเป็นผู้เกี่ยวข้อง กับปัญหาขยะมูลฝอยโดยตรง การศึกษาครั้งนี้จึงต้องการพัฒนาศักยภาพ ผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม ในการจัดการเรื่องขยะมูลฝอย และมีการประเมินผลการพัฒนาดังกล่าว ว่ามีประสิทธิผลในการดำเนินการพัฒนาเป็นอย่างไร และทำให้ตลาดการค้าช่องจอมสามารถจัดการปัญหาขยะมูลฝอยได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมอำเภอกาบเชิงจังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมอำเภอกาบเชิงจังหวัดสุรินทร์
4. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

2. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

3. เจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

4. ภายหลังการจัดกิจกรรมตามกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์มีระดับความรู้เพิ่มมากขึ้นและมีการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนได้อย่างถูกต้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 792 คน ประชากรกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์การคัดเลือกจำนวน 150 คน งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับความรู้เจตคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามกรอบแนวคิดของ Stephen Kemmis และ McTaggart (1991 : 11-12) โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning) โดยดำเนินดังต่อไปนี้

1.1 การประชุมจัดการวางแผนสำรวจพื้นที่ ดำเนินการเก็บข้อมูลที่จำเป็นและจัดตั้งทีมคณะทำงาน

1.2 ประชุมวางแผนร่วมกับ อปท.ด้านเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอกาบเชิงและตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมและได้นำแผนงานโครงการเพื่อแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในตลาดช่องจอม

2. ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) นำแผนงานโครงการที่ได้มาดำเนินงานจัดการอบรมและนำไปสู่การปรับปรุงการจัดการขยะที่ถูกวิธีและกำหนดกิจกรรมทำความสะอาดตลาดช่องจอม

3. ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) คณะกรรมการตลาดช่องจอม ร่วมกับคณะกรรมการออกติดตามประเมินผลการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยและสรุปผลการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงาน

4. ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) นำปัญหาที่ได้จากขั้นตอนการสังเกตการณ์ มาประชุมและวางแผนในการแก้ปัญหาในวงรอบต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาดำเนินการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตลอดจนกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีทั้งลักษณะแบบปลายปิด (Close-ended question) และปลายเปิด (Open-ended question) ซึ่งโครงสร้างแบบสอบถามมี 5 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศของหัวหน้าครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน รายได้ในครัวเรือน/เดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประเภทที่อยู่อาศัย ประกอบด้วยข้อคำถามซึ่งเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดจาก 4 ตัวเลือก การให้คะแนนหากตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบวัดเจตคติในการจัดการขยะมูลฝอย ตามมาตราวัดของ Likert ประกอบด้วย ข้อคำถาม 12 ข้อ มีทั้งคำถามเชิงบวกและเชิงลบ

ตอนที่ 4 แบบวัดพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ประกอบด้วย ข้อคำถาม 15 ข้อ โดยแบ่งระดับการวัดออกเป็นระดับ 3 ระดับ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตราและการดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลบ้านด่านเสนอนะ ได้แก่ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยและข้อเสนอแนะอื่นๆเป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีในเรื่องความรู้เจตคติและพฤติกรรม จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยกำหนดนิยามศัพท์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เจตคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและครอบคลุม

ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาจากนั้น นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง และตรงตามประเด็นที่ศึกษาความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิดในการวิจัยแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ

3. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือโดยนาแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try out) กับครัวเรือนในตำบลแห่งหนึ่ง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

5. แบบสอบถามที่ผ่านการประเมินคุณภาพเครื่องมือแล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

จริยธรรมในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ โดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพและไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ที่ถูกวิจัยโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่วิจัย แนะนำตัว ชี้แจง อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และมีการสอบถามความสมัครใจ โดยมีการลงลายมือไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ชี้แจงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธในการร่วมวิจัยในครั้งนี้ โดยไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการร้านค้าตลาดช่องจอม กลุ่มตัวอย่างสามารถยุติการเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดเวลา สำหรับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย จะนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่านั้น โดยจะนำเสนอผลการศึกษาทางวิชาการในภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

1. สถิติการหาคุณภาพเครื่องมือ สถิติสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาช (Cronbrach, Alpha Coefficient) และ Kuder – Richarson Formula 20 : KR20

2. สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาใช้การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อการวิจัย ประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ บรรยายลักษณะข้อมูล สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร ได้แก่ ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย เจตคติในการจัดการขยะมูลฝอย และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย โดยการใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson product moment correlation coefficient) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 150 ราย พบว่า สถานะของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเจ้าของผู้ประกอบการ (ร้อยละ 60.00) โดยส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 80.00) มีอายุระหว่าง 30-39 ปี (ร้อยละ 40.00) และมีอายุมากกว่า 40 ปี (ร้อยละ 30.67) มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มากที่สุด (ร้อยละ 69.33) และมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 56.67) รองลงมาคือ 10,000-15,000 บาท (ร้อยละ 36.67) จำนวนสมาชิกประกอบกิจการส่วนมากมี 2-3 คน (ร้อยละ 46.67) รองลงมาคือ สมาชิก 4-5 คน (ร้อยละ 36.67) ส่วนประเภทที่อยู่อาศัยโดยส่วนมากจะเป็นห้องแถว (ร้อยละ 66.67) รองลงมาคือ อาคารพาณิชย์ (ร้อยละ 24)

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

ผลการวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมก่อนและหลังของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมในระดับปานกลาง (Mean = 6.94 , SD = 0.63) หลังการจัดกิจกรรมผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมในระดับสูง (Mean = 8.98 , SD = 0.88) และเมื่อพิจารณาในรายชื่อหลังการจัดกิจกรรม พบว่า อันดับแรกของข้อที่มีผู้ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อ 7 โรคที่เกิดจากขยะมูลฝอยคือโรคอุจจาระร่วง (ร้อยละ 95.33) รองลงมาคือ ข้อ 8 เราควรแยกขยะมูลฝอยเพราะทำให้ง่ายต่อการกำจัดและขยะมูลฝอยบางชนิดยังมีประโยชน์ (ร้อยละ 93.33) ข้อ 6 กระดาษลัง ขวดพลาสติก เศษเหล็กสามารถนำมา

รีไซเคิลได้ (การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยมีค่าจำหน่ายได้) (ร้อยละ 92.00) ข้อ 5 ถ่านไฟฉาย กระป๋องยาฆ่าแมลง หลอดไฟคือขยะมูลฝอยอันตรายทั้งหมด (ร้อยละ 90.67) ข้อ 4 ขวดน้ำอัดลม ขวดพลาสติก เศษเหล็กกระป๋อง ถุงพลาสติกเปียกน้ำ ยางรถยนต์เศษกระดาษเปียกน้ำ ขวดน้ำมันพืช เศษผ้าคือ ขยะมูลฝอยแห้งทั้งหมด (ร้อยละ 89.33) ข้อ 3 เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ใบไม้สดคือขยะมูลฝอยเปียกทั้งหมด (ร้อยละ 89.33) ข้อ 10 เปลือกถลอก-เศษอาหาร สามารถนำมาทำปุ๋ยหมักได้ (88.00) ข้อ 2 การนำตะกร้าหรือถุงผ้าไปใส่ของ

เมื่อจ่ายตลาดการใช้แก้วน้ำ แทนแก้วพลาสติกที่ใช้แล้วทิ้งและการคัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถขายได้ นำ ไปขายให้กับคนรับซื้อของเก่าคือวิธีการในการช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชน (ร้อยละ 87.33) ข้อ 1 การขุดหลุมฝังในที่ห่างจากแหล่งน้ำ การนำ เศษอาหารไปทำ ปุ๋ยหมักเป็น การกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ (ร้อยละ 86.67) และข้อ 9 อันดับแรกก่อนกำจัดขยะมูลฝอย ควรพิจารณาว่าขยะมูลฝอยประเภทใดยังใช้ประโยชน์ได้ แล้วคัดแยกก่อนทิ้ง (ร้อยละ 86.67) ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของก่อนและหลังของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

ระดับความรู้	ก่อนจัดกิจกรรม		หลังจัดกิจกรรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความรู้ระดับสูง (8-10 คะแนน)	52	34.67	141	94.00
ระดับความรู้ระดับปานกลาง (4-7 คะแนน)	98	65.33	9	6.00
	(Mean = 6.94, SD = 0.63)		(Mean = 8.98, SD = 0.88)	

ตารางที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ก่อนและหลังของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	คะแนนรายข้อ (n = 150)	
	ก่อนจัดกิจกรรม	หลังจัดกิจกรรม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1 การขุดหลุมฝังในที่ห่างจากแหล่งน้ำ การนำ เศษอาหารไปทำปุ๋ยหมักเป็นการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ	92 (61.33)	130 (86.67)
2 การนำ ตะกร้า หรือถุงผ้าไปใส่ของเมื่อจ่ายตลาดการใช้แก้วน้ำ แทนแก้วพลาสติกที่ใช้แล้วทิ้งและการคัดแยกขยะที่สามารถขายได้ นำ ไปขายให้กับคนรับซื้อของเก่าคือวิธีการในการช่วยลดปริมาณขยะในชุมชน	74 (49.33)	131 (87.33)

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	คะแนนรายข้อ (n = 150)	
	ก่อนจัดกิจกรรม	หลังจัดกิจกรรม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
3 เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ใบไม้สดคือขยะเปียกทั้งหมด	112 (74.67)	134 (89.33)
4 ขวดน้ำ อัดลม ขวดพลาสติก เศษเหล็กกระป๋อง ถูพลาสติก เปียกน้ำ ยางรถยนต์เศษกระดาษเปียกน้ำ ขวดน้ำ มันทิช เซล ผ้าคือขยะแห้งทั้งหมด	96 (64.00)	134 (89.33)
5 ถ่านไฟฉาย กระป๋องยาฆ่าแมลง หลอดไฟคือขยะอันตราย ทั้งหมด	101 (67.33)	136 (90.67)
6 กระดาษลัง ขวดพลาสติก เศษเหล็กสามารถนำมา รีไซเคิลได้ (การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยมีค่าราคาจำหน่ายได้)	95 (63.33)	138 (92.00)
7 โรคที่เกิดจากขยะคือโรคอุจจาระร่วง	115 (76.67)	143 (95.33)
8 เราควรแยกขยะเพราะทำให้ง่ายต่อการกำจัดและขยะบางชนิด ยังมีประโยชน์	127 (84.67)	140 (93.33)
9 อันดับแรกก่อนกำจัดขยะ ควรพิจารณาว่าขยะประเภทใดยังใช้ ประโยชน์ได้ แล้วคัดแยกก่อนทิ้ง	117 (78.00)	130 (86.67)
10 เปลือกกล่อง-เศษอาหารสามารถนำ มาทำ ปุ๋ยหมักได้	112 (74.67)	132 (88.00)
	Mean = 6.94, SD = 0.63	Mean = 8.98, SD = 0.88

ตอนที่ 3 เจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบ เชิง จังหวัดสุรินทร์

ผลการสำรวจเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในด้านการลดขยะมูลฝอย พบว่า โดยภาพรวมผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมมีเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับดีมาก (Mean = 3.77, SD = 0.20)

ผลการสำรวจเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่าโดยภาพรวมผู้ประกอบการ

ค้าตลาดช่องจอมมีเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับดีมาก (Mean = 3.71, S.D. = 0.27) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมมีระดับเจตคติในระดับดีมากทั้ง 3 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ 1 การนำของเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว (ร้อยละ 3.66) ประเด็นที่ 3 การนำเศษขยะมูลฝอยหรือของเหลือใช้ไปขายให้กับผู้รับซื้อของเก่าเป็นเรื่องน่าอาย (ร้อยละ 3.87) และประเด็นที่ 2 ท่านยินดีที่จะช่วยลดขยะมูลฝอยเปียกในชุมชนโดยการนำขยะมูลฝอยเปียกไปทำปุ๋ยหมัก (ร้อยละ 3.60)

เจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง

จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยพบว่าโดยภาพรวมผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมมีเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 3.78, SD=0.23) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมมีระดับเจตคติในระดับดีมากทั้ง 6 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ 1 การคัดแยกขยะมูลฝอยสร้างความสะดวกในการจัดการขยะมูลฝอยของพนักงานเก็บขยะมูลฝอย (ร้อยละ 3.76) ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่าหากมีโครงการ/ กิจกรรมเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชนจะทำให้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนลดลง (ร้อยละ 3.73)

ประเด็นที่ 3 ท่านคิดว่าการคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการรักษาสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 3.63) ประเด็นที่ 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดเตรียมถังขยะมูลฝอยแยกประเภทไว้ในที่สาธารณะเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอมคัดแยกขยะมูลฝอยได้สะดวก (ร้อยละ 3.73) ประเด็นที่ 5 การคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของพนักงานเก็บขยะมูลฝอย (ร้อยละ 1.10) และประเด็นที่ 6 การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนสร้างความรุ่มรวยให้กับท่าน (ร้อยละ 1.06) แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามรายด้าน

เจตคติในการจัดการขยะมูลฝอย	Mean	SD	แปลความหมายระดับ
1. ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย	3.82	0.25	ดีมาก
2. ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	3.71	0.27	ดีมาก
3. ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย	3.78	0.23	ดีมาก
รวมทุกด้าน	3.77	0.20	

ตอนที่ 4 พฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ พบว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 2.58, SD = 0.27) โดยมีพฤติกรรมต่อต้านการคัดแยกขยะมูลฝอยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยและด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ตามลำดับ

ตารางที่ 4 พฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามรายด้าน

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย	Mean	SD	แปลความหมายระดับ
1. ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย	2.60	0.29	ดีมาก
2. ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	2.51	0.37	ดีมาก
3. ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย	2.68	0.42	ดีมาก
รวม	2.58	0.27	ดีมาก

ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติและ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาด ช่างจ่อม อำเภอท่ง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ความรู้การจัดการขยะมูลฝอยไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.168

แสดงว่าความสัมพันธ์น้อยและเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.583 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางเดียวกันในระดับความสัมพันธ์ปานกลาง แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาด ช่างจ่อม อำเภอท่ง จังหวัดสุรินทร์

การจัดการขยะมูลฝอย	ความรู้	เจตคติ	พฤติกรรม
ความรู้	1		
เจตคติ	0.024	1	
พฤติกรรม	0.168*	0.583**	1

* หมายถึง ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

** หมายถึง ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมต่อความรู้ เจตคติและ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนแก่ผู้ประกอบการค้าตลาดช่างจ่อม อำเภอท่ง จังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ผู้ประกอบการค้าตลาดช่างจ่อม อำเภอท่ง จังหวัดสุรินทร์ จากการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับความรู้ระดับสูง (ร้อยละ 94.00) เพราะว่ามีผู้ประกอบการร้านค้ามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการเสนอแนวคิดประเด็นปัญหามูลฝอยในชุมชนและตลาด ทำให้ประชาชนมีความรู้ ความภาคภูมิใจในตัวเองและทำให้เกิดความมั่นใจใน

ตัวเองมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ยศภัทร ยศสูงเนิน และคณะ³ สอดคล้องกับการศึกษาของ วิมาลา พุทธรังษี⁴

2. เจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผู้ประกอบการค้าตลาดช่างจ่อม อำเภอท่ง จังหวัดสุรินทร์

จากการศึกษา พบว่า เจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผู้ประกอบการค้าตลาดช่างจ่อม อำเภอท่ง จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เพราะว่าผู้ประกอบการร้านค้ามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการเสนอแนวคิดประเด็นปัญหามูลฝอยในชุมชน ทำให้ประชาชนมีเจตคติที่ดีในการจัดการขยะ

3. พฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เพราะว่าผู้ประกอบการร้านค้าตลาดช่องจอมได้มีส่วนร่วม ในการค้นหาปัญหา ร่วมวางแผนในการแก้ไขปัญหา ดำเนินการแก้ไขปัญหาอันก่อให้เกิดโครงการ นำไปสู่การจัดการมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมในพื้นที่อย่างยั่งยืน และพบว่าประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ร่วมวิจัยได้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการเสนอความคิด วิเคราะห์ประเด็นปัญหา ร่วมกันนำไปสู่การจัดทำแผนงานโครงการซึ่งแสดงออกถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจ ที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทำให้ชุมชนมีความรักความสามัคคี ผู้ประกอบการร้านค้าตลาดช่องจอมมีความรู้ความเข้าใจในและได้แนวทางในการจัดการมูลฝอยในชุมชนและครัวเรือนของตนเอง มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิยนา เดชะ⁵

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เจตคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพราะว่าการแก้ปัญหา

จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคีเครือข่ายในชุมชน ผู้ประกอบการร้านค้ารวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กระบวนการดำเนินงานส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจสถานการณ์และสภาพปัญหา มูลฝอยชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนการแก้ไขปัญหา การหาแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการมูลฝอยชุมชนตามความต้องการและพบว่า ศักยภาพของชุมชน ภาคีเครือข่ายและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งก่อให้เกิดแผนปฏิบัติการพัฒนาชุมชนสามารถนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน พร้อมทั้งสร้างศักยภาพของชุมชนและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับผลการศึกษาของสอดคล้องกับผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของวิทกานต์ สารแสน⁶

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย เพราะว่า ผู้ประกอบการร้านค้าตลาดช่องจอมมีความตื่นตัวในเรื่องการจัดการมูลฝอยเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยซึ่งส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องมูลฝอยในระดับดีผู้ประกอบการร้านค้ามีการคัดแยกมูลฝอยที่สามารถขายได้ เป็นการเพิ่มรายได้และลดปริมาณขยะมูลฝอยไปได้ด้วยผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของวิทยา ยนต์สันเทียะ⁷

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง

จังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย สอดคล้องกับผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เอกนรินทร์ กลิ่นหอม⁸ ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้เจตคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทบุรี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า เจตคติการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมต่อความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์พบว่าผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์มีระดับความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมากทุกด้าน แต่ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ มีระดับเจตคติและพฤติกรรมในลำดับสุดท้ายดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่านควรจะมีการเข้ามาดูแลและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการร้านค้าตลาดช่องจอมในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ เน้นในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย การนำกลับมาใช้ใหม่ เนื่องจากด้านการนำกลับมาใช้ใหม่เป็นแนวทางในการลดจำนวนขยะมูลฝอย

2. องค์การบริหารตำบลบ้านด่าน ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการร้านค้าตลาดช่องจอมนำปัจจัยสำคัญ 3 ด้านมาใช้ ได้แก่ ด้านการลดขยะมูลฝอย ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องความรู้เจตคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินวิจัยหลังจากนี้ คือ

1. จากการวิจัยของผู้ศึกษาในการลงพื้นที่ตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ควรศึกษาข้อมูลที่เป็นปัญหาโดยการลงพื้นที่จริงก่อนเริ่มทำการวิจัย เพื่อที่จะสามารถรู้ถึงปัญหาที่แท้จริงโดยตรงในตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ที่จะดำเนินการวิจัย โดยศึกษาเกี่ยวกับ“การประเมินกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการค้าตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์”

2. จากการวิจัยของผู้ศึกษาในการลงพื้นที่ตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดจากการผลิตและจำหน่ายสินค้าในพื้นที่ตลาดช่องจอม เนื่องจากเป็นแหล่งสร้างขยะมูลฝอยอีกแหล่งหนึ่งนอกจากขยะมูลฝอยที่เกิดจากครัวเรือน ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

1. อัจฉรวรรณ มุสิกะสันติ. นโยบายรัฐบาลกับการจัดการระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ; 2557.
Retrieved September 29, 2018, from <http://contentcenter.prd.go.th/>.

2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์. ปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณช่องจอมกลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์.สุรินทร์:รุ่งธนเกียรติออฟเซต; 2560.
3. ยศภัทร ยศสูงเนิน, วรรณภา รัตนวงศ์ และนางนุช จันทร์ดาอ่อน. รายงานวิจัย การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด. นครราชสีมา:คณะสาธารณสุขศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ วิทยาลัยนครราชสีมา.นครราชสีมา: สำนักพิมพ์วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 2 ปี 2558; 2558.
4. วิมาลา พุทธรวัน. ผลการประยุกต์ใช้กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจร่วมกับแนวคิดธนาคารขยะมูลฝอยรีไซเคิลเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของประชาชน ในชุมชนบ้านไต้สระแก้ว เทศบาลเมืองยโสธร อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2556.
5. นัยนา เดชะ. การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2557.
6. วิทกานต์ สารแสน. การพัฒนารูปแบบการจัดการมูลฝอยชุมชน บ้านหวาย ตำบลนาสีนวนอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2559.
7. วิทยา ยนต์สันเทียะ. รูปแบบและวิธีการจัดการขยะที่เหมาะสมกับพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบุญนา อำเภอนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานก่อสร้างและสาธารณูปโภค มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี; 2557.
8. เอกนรินทร์ กลิ่นหอม. ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตาบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์สิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย; 2558.